

Γράφει η Όλγα Τσιλιμπάρη

Και πριν από τις δίνες των μνημονίων και των πανδημιών δεν ήταν δα και εύκολη η ζωή μας... Άλλο που, μετά από τόσους αδυσώπητους χειμώνες, με πού και πού μια αναιμική, μια χαμένη άνοιξη, εύκολα την πατάει ο άνθρωπος και πέφτει στην **αισιοδοξία της ανάμνησης**. Το λέει και η μακρόχρονη εμπειρία, πάντα τείνει να βλέπει κανείς τα νιάτα (του) ως τη νιότη του κόσμου (του), δεν περιμέναμε να μας το πει αυτό με ύφος περισπούδαστο η (pop) ψυχολογία. Μη θυμηθούμε και το άλλο, του Βάρναλη, *αχ, πού 'σαι νιότη που 'δειχνες πως θα γινόμουν άλλος*, και περάσουμε, σε χρόνο μηδέν, στην **απαισιοδοξία της ανάμνησης**...

Πόσοι και πόσες από μας τα 'χουμε καταφέρει να νιώθουμε(ακόμα) ότι έχουμε ζήσει, ως δάσκαλοι, μια γεμάτη και πλούσια ζωή, πλούσια σε εμπειρίες, αγάπη, προσφορά και αγώνες, αντιστρόφως ανάλογη προς το πενιχρό βαλάντιό μας;

Οι από πάνω, πάντως, με τις μεταρρυθμίσεις και τις απορρυθμίσεις τους, με την απύθμενη υποκρισία τους, κάνανε ό,τι μπορούσαν, ώστε να νιώθουμε άδειοι, ηττημένοι, διαψευσμένοι.

Η πατίνα του φόβου και του κοινωνικού αυτοματισμού κατατρώει ύπουλα κάθε ίχνος

ευγένειας και υψηλοφροσύνης. Από πουλί πετάμενο, να σέρνεσαι στο χώμα... Και το χειρότερο, να μην ανέχεσαι όσους, από ένστικτο ή συνειδητή επιλογή, επιμένουν να περπατάνε όρθιοι. Και, προπάντων, να κατευθύνεις πάντα προς το πλάι σου ή προς τα κάτω το σφοδρό και εξηγήσιμο θυμό σου. Ποτέ προς τα πάνω. Να μηρυκάζεις με μοχθηρία τον πόνο σου και την απαξίωσή σου, να βλέπεις να κείτονται μπροστά σου ερείπια μιας ζωής καθημαγμένης και να σου φταίει η κατσίκια του γείτονα. Με πατάν οι από πάνω, να πατώ τους από κάτω...

Βέβαια, εδώ που τα λέμε, ο ρόλος του πικρόχολου, και εκδικητικού συνάμα, θύματος κατά το ήμισυ *απονέμεται* και κατά το ήμισυ *υιοθετείται*. Η μελαγχολική διαπίστωση «*ως πρόβατον επί σφαγὴν ἤχθη*» αντικατοπτρίζει τη μισή αλήθεια. Αν το «πρόβατον» δεν αντιδράσει, μοίρα του είναι να σφαγεί. Ποιος είπε ότι η κοινωνία του κέρδους, της εκμετάλλευσης και της αδικίας δεν σου αφήνει επιλογή; Πλουσιοπάροχα σου επιτρέπει και σε προτρέπει να εκτονώνεσαι στους πιο αδύνατους, στους πάσης φύσεως αποδιοπομπαίους τράγους. Και μετά, να κλαψουρίζεις ανενόχλητος που κανείς δεν αναγνωρίζει και δεν τιμάει τους κόπους σου...

Ο άξιος τα δύσκολα προτιμάει. Αντί να παγιδευτούμε στη λεγόμενη «ατομική ευθύνη» του νεοφιλελεύθερου χλεχλεδισμού και του (όχι, πλέον, έρποντος αλλά) ενισχυμένου φασισμού, μπορούμε να συνεχίσουμε στο δρόμο της από κοινού ευθύνης των ελεύθερων και ίσων ανθρώπων, του συλλογικού δημοκρατικού ήθους. Το δρόμο αυτόν τον ξέρουμε και τον έχουμε βαδίσει πολλές φορές ως τώρα, με συνέχειες και ασυνέχειες. Η επιβεβαίωση της επιλογής μας να τον ξαναβαδίσουμε προεικονίζει την ανθρώπινη δυνατότητα για μια αξιοβίωτη ζωή, γιατί η ελπίδα επιβεβαιώνεται με την πράξη. Στις επιλογές και στις αποφάσεις κάθε ανθρώπου, όπου γης, παίζεται καθημερινά το στοίχημα **αν η Ανάγκη γίνεται Ιστορία**. Πολύ περισσότερο, όταν ο άνθρωπος αυτός είναι και Δάσκαλος...

Σε καιρούς αυξανόμενου αυταρχισμού των από πάνω και προϊούσας συντηρητικοποίησης των από κάτω, οι κρατούντες μάς πετάνε το ξεροκόμματο του αρχαϊκού δασκάλου με τη βίτσα, που διεκδικεί το κύρος του δεσμοφύλακα. Κατακεραυνώνει, ακάθεκτος και από καθέδρας, τους «*άχρηστους*», τους «*τεμπέληδες*» και τους «*ατίθασους*», μαζί με τους «*ανεπαρκείς*», «*αδιάφορους*» και «*αγνώμονες*» γονείς τους. Παλεύει να πνίξει μέσα στον «ιερό» θυμό του μια πιο ψύχραιμη ματιά, που θα του επέτρεπε να δει τις κοινωνικές και ταξικές παραμέτρους των εκπαιδευτικών προβλημάτων. Ιδρώνει, για να επιβάλει «το νόμο και την τάξη» σε «*παραπτωματικούς*» εφήβους «*των τελευταίων θρανίων*», δηλώνοντας με κυνισμό ότι οι ηθικοί αυτουργοί της λεγόμενης κοινωνικής παθογένειας δεν είναι για τα δόντια του. Εννοείται ότι μονίμως, επίσης, ιδρώνει, συνωστιζόμενος στους προθαλάμους πολυπόικιλων

«αξιολογήσεων» και συναγωνιζόμενος τους ομοίους του στην οσφυοκαμψία ενώπιον των ισχυρών της ημέρας.

Οπωσδήποτε, πρόκειται για την απεχθέστερη αλλά διόλου περιθωριακή εκδοχή ενός υπό διαμόρφωση μοντέλου για τον εκπαιδευτικό του μέλλοντος, όσο κι αν φαίνεται να έρχεται από ένα σκοτεινό μετεμφυλιακό παρελθόν. Τα πρότυπα, οι κανόνες και οι κυρίαρχες ιδεολογίες, εν γένει, προφανώς επιβάλλονται από τις κυρίαρχες τάξεις και τους οργανικούς τους διανοούμενους (οι οποίοι, πάλι στη χυδαία τους εκδοχή, είναι μετριότατοι εξωνημένοι κονδυλοφόροι ομιλούντες περί αριστείας...). Όμως, όπως ακριβώς επισημάνθηκε και για το ρόλο του θύματος, εκτός από την επιβολή (με το ρόπαλο ή το καρότο), η επικράτησή τους εξαρτάται και από την αποδοχή ευρύτατων κοινωνικών στρωμάτων.

Για άλλη μια φορά, λοιπόν, *ήρθε ο καιρός/ για ν' αποφασίσεις/ με ποιους θα πας/ και ποιους θ' αφήσεις...* Ως Δάσκαλος, θέλεις να 'σαι στυλοβάτης. Το ζήτημα ανέκαθεν ήταν, και είναι πάντα, στυλοβάτης **ποιων** αξιών και **ποιας** κοινωνίας: του μίζερου και πνιγηρού υπάρχοντος, στο όνομα ενός χαμερπούς «ρεαλισμού», ή των άπειρων και φωτεινών δυνατοτήτων της ανθρωπότητας, που μας περιμένουν να τις δρέψουμε σαν ώριμους καρπούς; *«Τριαντάφυλλα είναι, θεϊκά, στην κόλαση πεσμένα»...*

Ας μην απελπιζόμαστε – ή, το χειρότερο, ας μην προφασιζόμαστε την αδυναμία του υποκειμενικού παράγοντα στους καιρούς που ζούμε. Ναι, οι εποχές φτιάχνουν τους ανθρώπους, αλλά κι οι άνθρωποι φτιάχνουν τις εποχές. Και, σίγουρα, κανένας δε διαλέγει την εποχή που του 'λαχε να ζήσει. Γενιές και γενιές, ωστόσο, πλάσανε με τα υλικά της εποχής τους και λάσπες και διαμάντια.

Το δίκιο ανέκαθεν υπήρξε ζόρικο πολύ. Το μόνο που είναι σίγουρα αδύνατο είναι το να μείνουν τα πράγματα όπως ακριβώς είναι σήμερα. (Τα) πάντα ρει και το μέλλον στα χέρια μας. Όχι (μόνο) αντικείμενα αλλά και υποκείμενα. Όχι θύματα ούτε θύτες αλλά δημιουργοί. Και, για το άμεσο μέλλον, στυλοβάτες της ελπίδας.

Κέρκυρα, 10-6-21

Όλγα Τσιλιμπάρη

Μέλος ΕΛΜΕ Κέρκυρας